

Fördelar med en naturguidescertifiering?

Människan bär på en rad olika erfarenheter, både formella och icke formella kompetenser, som har inhämtats under livet. Det kan till exempel röra sig om tidigare arbeten, föreningsarbeten, olika fritidssysslor eller självstudier. Genom dessa erfarenheter utvecklas individuella kunskaper, färdigheter, erfarenheter, egenskaper och förmågor. Naturguidescertifieringen hjälper till att synliggöra dessa erfarenheter och kompetenser.

Rekrytering

En arbetsgivare eller uppdragsgivare kan till exempel använda certifiering vid rekrytering eller som kompetensinventering och kvalitetssäkring. Certifiering kan även användas när någon behöver byta arbete eller arbetsuppgifter.

Dokumenterad kompetens

Naturguidescertifiering kan användas när en person behöver pröva sina kompetenser mot arbetsmarknadens krav. Den är också bra för den som behöver en aktuell dokumentation av sin kompetens, till exempel för att söka uppdrag och arbete. För den som ska guida, och söker uppdrag, är det avgörande att kunna visa att hen har kunskaper som uppfyller nationellt fastställda krav på säkerhet och kompetens. Det blir också lättare att kräva en rimlig ersättning för ett guideuppdrag.

Samhälle

För samhället kan certifieringen bidra till att hålla nere kostnaderna när arbetskraft behöver omskolas, genom att man kan tillgodoräkna sig tidigare erfarenheter. Metoden kan även bidra till nya krav på utbildningssystemen.

För utbildningsanordnarna blir det tydligare hur kurser bör utformas så att deltagarna kan erhålla en certifiering vid utbildningens slut. Flexibilitet och individuellt utformade kurser blir på detta sätt viktiga utvecklingsområden för utbildningsanordnare.

Genom ett nationellt certifieringssystem så synliggörs kompetensen hos en framväxande yrkeskår.

Valideringshistorik

Validering som metod för att synliggöra kompetens blir allt vanligare inom olika branscher och områden, men historiken sträcker sig nästan fyra decennier tillbaka i tiden.

Metoden har sitt ursprung inom skolväsendet i USA där man i början av 1970-talet experimenterade med alternativa vägar för inträde på högskolan.

Under 1980-talet kom metoden till Europa och England. Då användes den inom utbildningsområdet, men ganska snart började metoden testas i arbetsmarknadsrelaterade sammanhang.

År 1996 introducerades begreppet validering i Sverige av Kunskapslyftskommittén. Man ville utveckla metoder och system som erkänner kompetens, oavsett var och hur den inhämtats.

Mellan 2004 och 2007 verkade Valideringsdelegationen, en statlig myndighet. Dess främsta uppgift var att granska, skapa förutsättningar och samordna valideringen i landet.

Mellan 2015 – 2019 har Valideringsdelegationen av regeringen tilldelats uppdraget att följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet. Valideringsdelegationen består av representanter från arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer samt från berörda myndigheter.

Certifieringsmetod

Eftersom validering är en effektiv metod vid kompetensanalys så har vi valt delar ur valideringsmetoden vid utvecklingen av naturguidescertifieringen. Med naturguidescertifiering kan vi synliggöra, dokumentera och erkänna en persons kompetens, oavsett hur och var den har inhämtats.

Skriftliga inlämningsuppgifter, verifiering av betyg/intyg och provguidning i autentisk miljö är de tre moment som ligger till grund vid bedömning.

Metoden är utforskande, den synliggör stegvis en persons kompetens och vad som eventuellt behöver kompletteras. Resultatet sammanställs i en "Dokumentation".

Kompetensen mäts mot fastställda kompetensmål. Dessa kompetensmål utvärderas löpande av huvudmannen. Huvudmannen godkänner också examinatorer och hanterar eventuella överklaganden. Organisation och förvaltning av certifieringsmetoden

För att certifieringen ska vara hållbar på lång sikt krävs en genomtänkt struktur och förvaltning av certifieringen. Nedan beskrivs hur själva strukturen och organisationen är uppbyggd kring certifieringen.

Huvudman

Föreningen för nationell utbildningsnorm för naturguider (FUN) är huvudman. En, av styrelsen utsedd, grupp ansvarar för nedanstående uppgifter, med full insyn från styrelsen.

Huvudmannens roll och mål

Huvudmannen har övergripande ansvar för hela konceptet kring validering av naturguider. I ansvaret ingår att godkänna examinatorer och utse operativt ansvarig organisation.

Huvudmannens uppgifter / behörighet

- Hålla kriterier och samtliga dokument uppdaterade. Vid behov revidera 1 gång per år
- Godkänna och examinera examinatorer
- Fatta beslut om att ta bort behörighet från examinator
- Hantera överklaganden
- Dra tillbaka certifiering från guide som visar sig undermålig i hantverket
- Förhandla förutsättningar och uppdrag med operativt ansvarig organisation
- Finansiering
- Förankring, ”statligt” till exempel Naturvårdsverket, Visit Sweden

Operativt ansvarig

Operativt ansvarig för certifieringen är Naturturismföretagen enligt avtal mellan FUN och Naturturismföretagen.

Om Naturturismföretagen (NTF)

Naturturismföretagen är Sveriges enda nationella branschorganisation för natur- och ekoturismföretag och därmed en gemensam röst och branschorganisation som verkar för bättre förutsättningar att driva naturbaserad turism samt en hållbar utveckling av näringen.

Naturturismföretagens målsättning är att deras arbete ska resultera i en växande, livskraftig och naturbaserad besöksnäring, där medlemsföretagen stärkt sin konkurrenskraft och exportmognad. Natur- och ekoturism bidrar till en bättre värld för människa, djur och natur – där Naturturismföretagens vision och arbete medverkar till förverkligandet av FN:s Agenda 2030 och att Sverige uppnår de 17 globala hållbarhetsmålen.

Naturturismföretagens roll som operativt ansvarig

Är att praktiskt och administrativt hantera certifiering av naturguider med målet att erbjuda alla som verkar som naturguider i Sverige möjlighet till certifiering. Föreningen ska också medverka till utveckling av certifieringen och dess förankring i branschen och mot statliga/regionala aktörer.

När examinatorns resultatrapport kommit NTF tillhanda görs en första genomgång och bedömning. Föreningen kan begära in kompletterande handlingar och/eller upplysningar om så krävs från Examinatorn. Om den Sökande inte bedöms klara certifieringens resultatkrav, kontaktas denne. NTF och Sökande samråder då om hur vidare handläggning av ska hanteras.

NTF tillser att den/de personer som handlägger rapporten från examinator har tillräcklig utbildning och kunskap för detta. De examinatorer som genomför och bedömer certifierings-tillfället utses, kvalitetsgranskas och utbildas av Huvudmannen.

Vidare tillser NTF och Huvudmannen att samtliga personer som handlägger certifieringsärenden har tystnadsplikt om vilka som är inne i certifieringsprocessen. I särskilda fall finns möjlighet att skriva sekretessavtal.

Naturturismföretagens uppgifter som operativt ansvarig

- Samordna bokningar
- Boka och administrera certifieringar
- Ansvara för genomförandet av certifieringarna
- Kontraktera examinatorer
- Efter genomförda examinationer, utifrån underlag från examinatorer slutligt godkänna aspiranter
- Föreslå systemförbättringar
- Marknadsföra och kommunicera certifieringen genom befintliga kanaler och inom ramen för budget
- Verka för att förankra certifieringen i, och erbjuda certifieringen till, befintlig bransch
- Verka för en utvecklad finansiering av certifieringssystemet

Kontinuerlig revision och kvalitetssäkring

Examinatorer:

- Arbetar tillsammans med andra examinatorer
- Deltar i obligatoriska träffar med erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling

Huvudmannen ansvarar för:

- Kvalitetssäkring vid genomförande av certifieringar genom exempelvis stickprov
- Process för överklagan när någon anser sig blivit orättvist bedömd.
- Process när någon blivit godkänd och som av annan guide bedöms inte hålla normen "vem har godkänt den guiden och hur gick det till, hen håller inte måttet!"
- Processer för att få in information för utveckling och förslag för förändringar av certifieringen i sin helhet eller sina delar.

Kvalitet

Vi arbetar med tre dimensioner av kvalitet: giltighet, transparens och likvärdighet.

Certifieringen håller hög kvalitet genom dess tydliga utformning och genom att arbetet sker efter en strukturerad metod med checklistor. Det ger transparens åt systemet och gör att det blir lättöverskådligt.

Giltighet - Certifieringen sker mot de aktuella kompetensmål som branschen fastställt. Vid behov kommer dessa att revideras. Giltighet av den enskildes certifiering upprätthålls genom dokumenterade naturguidningar/fortbildning.

Transparens - Certifieringen är transparent genom ett tydligt upplägg, vilket är en förutsättning för att genomförandet ska bli så enhetligt som möjligt. Det gör den också lättillgänglig.

Likvärdighet - På nationell nivå genomförs certifieringarna på ett enhetligt och likvärdigt sätt. Den tydliga processen och enhetligheten i upplägget är grunden för att den blir likvärdig och effektiv, var den än genomförs.

Alla examinatorer arbetar med samma material och måste följa de instruktioner som ingår. För att uppnå likvärdighet i bedömning genomgår varje examinator en grundutbildning samt årlig uppdatering. Likvärdigheten säkras också genom att förvaltaren slutligt ansvarar för godkännande av bedömningar.

Certifieringsprocessen

Hela certifieringsprocessen består av fyra moment.

Först ska deltagaren fylla i en korrekt ansökan bestående av självskattning, skriftlig inlämningsuppgift samt styrkta kopior på betyg/intyg.

Andra momentet innehåller praktisk provguidning i autentisk miljö. I detta moment synliggörs deltagarens kompetens mot branschens kompetenskrav. Examinatorn sammanställer och dokumenterar resultatet i en dokumentation och skickar det till den operativt ansvarige.

I **tredje** momentet fastställer och administrerar den operativt ansvarige resultatet från samtliga moment och utfärdar eventuellt certifikat.

Avslutningsvis, i **fjärde** momentet, skickar den operativt ansvarige dokumentationen till deltagaren samt vid godkännande ett certifikat.

Så här går man till väga för att bli certifierad naturguide

För att kunna certifieras i det praktiska momentet, i autentisk miljö, måste ansökan vara korrekt ifylld samt godkänd av den operativt ansvarige.

Kompetensmålen berör tre områden: Skriftliga frågor, verifiering av formella betyg/intyg samt praktiska moment i autentisk miljö.

Krav på formella kompetenser, betyg/intyg

Den sökande:

1. Ska kunna styrka genomförd utbildning, som omfattar första hjälpen med HLR (det vill säga L-(C)ABCDE-utbildning eller motsvarande), ej äldre än tre år.
2. Ska kunna styrka minst två guidningar per år de senaste två åren genom intyg från uppdragsgivare. Alternativt kan den sökande styrka sin erfarenhet genom uppvisande av intyg från utbildningar där den sökande genomfört guidningar inom ramen för utbildningen.

*Om den sökande ansöker om att guida på annat språk än svenska är det upp till ansvarig examinator att besluta om detta är möjligt, förutsatt att examinator har tillräcklig kunskap i det aktuella språket.

Efter att den skriftliga dokumentationen och intygen är godkända bokas tid för det praktiska momentet.